

119

ORATIO
AD PATRES
IN CONCILIO TRIDENTINO
HABITA A D. PETRO A SERRIS CA
NONICO CESARAVGVSTANO,
IN DIE SANCTO
PENTECOSTES.

ROMAE
IN PLATEA PARIONIS.
DIE XV. IVLII.

OFFICE OF THE
DIRECTOR OF THE
BUREAU OF THE
MINT AND MASTERS

WASHINGTON, D. C.
1900

THE UNITED STATES OF AMERICA
DEPARTMENT OF THE TREASURY

1900

ORATIO

IN CONCILIO TRIDENTINO

AD PATRES, HABITA A D. PETRO

à Serris Canonico Casarugustano, in Pentecostes festo die.

TANTA est inuicta mihi prouinciae grauitas & magnitudo, tantaq; petros
 stantiae rei ineffabilitas, sacrosanctę vniersalis Ecclesię solidissima columna
 Pastores vigilantissimi, dignissimeq; Orator, vt omnens dicendi copiam, omnem
 ingenij vbertatem, omneq; orationis genus excedant. Perq; libenter itaq; hanc
 orandi arduam atq; difficilem prouinciam balbus ego & hebes detrectassem, nisi
 fuisset mihi & religioni & vestrę iussioni morem gerendi incredibili affectus. Verum quia in fans
 tissimo de re ineffabili dicturo, geminum imminet periculum, Spiritus sanctus qui bubulcos, reliquosq;
 pastores non est dedignatus erudire, mihi inuocandus est; Quo duce allucinari non potero de rebus
 quamlibet abstrusis edisserens; Tu igitur Spiritus alme, qui pie inuocantibus nunq; des, mihi adesse
 velis; Mihi in quã mortalium ad id munus exequendum indignissimus; Te inuoco, tuum imploro suffra
 gium, quia suffragatus à te, & eruditus per te, pręsumam magna, aggrediar ardua; Ad te ex omni
 bus medullis cordis cunctam inuentionem dirigo, vt voce pariter & affectu clamare cogar & dicere.
 Veni sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende; Veni dator
 munerum, vt per timoris donum instruas nos diuina mandata perficere; per pietatem, diligere proxio
 mum, illiusq; indigentię subuenire; per scientiam, sacras literas absq; errore intelligere; per fortitu
 dinem, quęp; aduersa æquanimitè tollerare; per cõsiliũ, discernere dubia, alijq; relictudinis collem
 salubriter innotescere; per intellectum, spiritualia diuinitate, & motus animi euidenter inspicere; per
 sapientiam, claritate flammescere, atq; cęlestia delectabiliter gustare. Veni lumen cordium illabe
 re ò lux beatissima ad mentem te suppliciter flagitantis, vt su in me exultans Spiritus, mens illumina
 nata, affectio sancta, relecta intentio, cogitatio pię, ignitum cor, castificatus sensus, proferendaq; elo
 quia prudentiæ, sale condita. Si nobis salus nostracurę est Patres, si tenet nos desiderium agnos
 scenda & ambulanda vię ad veram regni cęlorum felicitatem, omne studium nostrum in hoc pos
 nendum est, vt quę in die Pentecostes gesta sunt, penitus perspecta planeq; cognita habeamus; Ac
 si vnq; prębnis attentas aures, & animos ad cognoscenda res gestas in Euangelico negocio, id ma
 xime omnium pręstandum vobis est hodie, in cognoscenda admirabili illa & stupenda Spiritus sanc
 ti reuelatione. Et ne operam lussisse videamur, hoc certo & statuto tempore de Spiritu sancto delectri
 nam certam nos proponere oportet, quo videlicet modo venerit, quid officij habeat, & quid nobis su
 sto opus sit, vt eum Spiritum nos quoq; consequamur. Ac primum omnium non hoc imaginandum
 est, quasi ante Spiritus sanctus in Ecclesia non fuerit, quia æternus & omnipotēs Deus est, Ecclesiam
 suam nouis semper charismazibus visitans & foecundans. Et quidem priusq; Dei filius in hęc mun
 dum venisset, diuersarum distributione gratiarum antiquis patribus datus est; non autem manifesta
 tione in remissionem peccatorum, quis nondum pontifex noster Iesus Christus se pro nobis sacrifi
 cium obtulerat; dicente Iohannes; Nondum erat Spiritus datus, quia Iesus nondum erat glorificatus.
 Quum decidisset pro fusu humana natura per primi hominis præuaricationem in maximam Dei &
 sui ignorantiam, ea quę carnis sunt, & eius percipiuntur ex sensibus, solummodo sapere videbam

tur, nec non relicto creatore totā se in creaturam profuderat voluptate; Proinde ne semper homo
erraret vt cæcus, ne perniciose se excusaret vt infirmus & inscius, & ne semper à Deo esset alienus
& mortuus, quando tēpori plenitudo venit, misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub
lege, vt verbū sempiternum caro factum, habitaret in nobis, nostrarumq; esset particeps miserarū,
quatenus disceret experientia referante obedientiā, ac nostris abundantius cōpateretur calamitatis
bus; vtiq; errantē per abrupta viciorum reuocaret in viam; ignorantem veritatis irradiaret splendo
re, & in delictis mortuū resuscitaret ad vitam; Omnem etenim sollicitudinem suam, omnē laborem,
cunctumq; studiū suum quandiu ipse Dei & hominum mediator cum hominibus cōuersatus est, pro
salute exhibuit animarū; Hoc vtiq; lucrum suum, hoc gaudium suum fore testatus est, vt nonaginta
nouē annis relictis in deserto, vnam solam errantem quæreret, qua reperta, conuocatis amicis & vi
cinis; vniuersis videlicet spiritibus angelicis, illos in sua ad cælos gloriosissima ascensione ad lætitiā
se cum inuaret, inquiring; Congratulamini mihi, quia inueni ouem quā perdidērā; Et non satis visum
est clementiæ domini Dei nostri filiū suum ad homines mittere, quos docendo ab erroribus reuoca
ret, moriendo redimeret, resurgendo releuaret, ascendendo confortaret, & quo illū secuturi effemus
ostenderet. Verū spiritum sanctum sibi coeternum & consubstantialē super homines in die Penteco
stis mittere voluit, qui in linguis igneis se illis ostenderet, & virtutē daret, vnde doctrinam filij fidei
susceptā tenere sine dubio, docere sine formidine, operari sine fatigatione sufficerent. At spiritus
sanctus hoc tantū suum opus in die Pentecostes tam absolute & perfecte præstuit, palamq; se ita
declarauit, vt omnes qui intuerentur sentirent & confiteri cogerentur, spiritum sanctū adesse. Præ
stantiorem itaq; in nouo testamento Pentecosten habemus, per quā vera Dei cognitio constituitur,
non cum formidine & horrore, verū cum gaudio & pace; Non enim sonus ille spiritus vehemen
tis, neq; ignitæ linguæ Apostolis terrōrē ingessere, sed amorem, sed securitatem, sed pacē; Aposto
lica quippe prædicationis potentia, miraculorumq; corruscationes sonus ille significabat, quibus cō
mouenda erant terrena corda, & superborū montium deicienda cacumina; Honorifica prorsus si
mul & vtilia spiritus sanctus operatus est; Absulit pauorē, dedit securitatem, rudes & sine literis
homines cōpleuit vera sapientia, nulla ante loquendi arte peritos linguis ornauit, & qui vix patrio
sermone suos qualescunq; cogitatus exprimebant, ab omniū nationum quæ sub cælo sunt gentibus
fecit intelligi. Olim veterē daturus legem ignem præmisit Deus in rubo, sed diuinum rubum portauit
non concepit incendiū, iam tunc aculeis maliciæ plenum, & ingratum culturæ legis populū præfigu
rans; At nunc quū in arua gentium desinaret Apostolo, sic eos imbreo igne perfudit, vt possent hu
milla siccare, sicca insundere, decoquere cruda, frigida calefacere, accendere extincta, comburere
noxia, & in opere diuerso vno atq; eodē igne ad cælestem copiam tota percolere deserta terrarum,
dicente Prophetā; Non omnem terrā exiitū sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. In lin
gua proinde & igne spiritus sanctus reuelatur, ne sola confessio fidei credatur sufficere ad salutē,
nisi & ignea mandatorū operatio subsequatur. Nam teste Iacob; Fides sine operibus nedum lan
guida, otiosa, & inefficax est, verū mortua. Quæ vero inuida est, Paulo attestante; Per dilectionem
operatur. In lingua etiā verbum est, & in igne flamma, verbum ad cognitionem pertinet, ignis ad
dilectionē. Verbum ergo cum igne venit, quia sapientiam cum dilectione daturus venerat, alterum,
vt illuminaret contra ignorantia, alterum, vt inflammaret contra concupiscentiam. In linguis in super
& igne spiritus sanctus apparuit, vt doceret, ea prædicari hominibus debere, quæ spiritus suggerit
diuinus, non quæ intellectus somnariū humanus; dicente Apostolo; Videte ne quis vos decipiat per
philosophiā, & inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, &

non secundum Christum. His nepe linguis palam carere dignoscuntur heretici omnes atq; schismati-
tici, qui Euangelicam doctrinam praua corrumpunt intelligentia, & proprijs loquentes linguis, impia-
dissimam illius veritatem conturbant; O genus hominum miserabilissimum ac perniciosissimum, qui sub
praetextu nostrarum corrigendarum improbitatum, infinitam attulere malorum sylvam, perq; vniuerso
sum terrarum orbem suis virulentis linguis pessimos disseminauerunt errore. Ad illos profecto iure di-
cere possitis Patres; Ut quid quum Christiani non sitis, ius Christianum vsurpatis literarum? quo iure
sylvam nostram caeditis? quid in nostra antiqua agitis possessione? olim possidemus, habemus origi-
nes firmas, & ipsi autoritatibus quorum fuit res; Nos sumus heredes Apostolorum, sicut cauerunt te-
stamento suo, sicut fidei commiserunt, sicut adiurauerunt ita tenemus; Vos certe exheredarunt semper
& abdicarunt vt extraneos vt inimicos; Vnde autem extranei & inimici Apostolis heretici, nisi ex di-
uersitate doctrinae qua vnusquisq; suo arbitrio, aduersus Apostolorum successores, aut protulit, aut
recipit? Nolite itaq; mirari super haereses istas, siue quia sunt, siue quia erant praenuntiabantur, siue
quia fidem quorundam subuertunt, ad hoc enim sunt, vt fides habendo tentationem, haberet etiam pro-
bationem; Verum Spiritus sanctus quum Spiritus sit veritatis, haudquaquam permittet quod tota a fide
aberret ecclesia; cuius indubia & certa fides, in promisso fundatur Christi certissimo, quo ait; Ego
rogabo patrem & alium paraclitum dabit vobis, vt maneat vobiscum in aeternum. Quid autem mansio
illa in Ecclesia, & cum Ecclesia esse potest, nisi in illo Spirituali & diuino esse perennis conseruatioe?
na alias mansio illa sine operatione frustratoria penitus iudicaretur; Praesentissimus quidem est Spon-
sa sua Christus Iesus, qui via, veritas, & vita est; Via, ijs qui in Ecclesia gradiuntur; Veritas, ijs qui
cum ecclesia credunt; Vita, omnibus qui ecclesiae vera sunt membra, siue viuant, siue moriantur; Prae-
sentissimus itidem est sponsa sponsi Spiritus, quia vbique praesens est, diuinitate omnia vegetans, vni-
uersa perulstrans, singula iudicans; quumq; Spiritus sit veritatis, contra mendacia & haesum
monstra praesidium confert, atq; sensus veros & fide veram linguis igneis confirmare non desinit;
quia tamen ineffabilis est virtus eius, ac laus omnis inferior, ne laudantis imperitia vllis frustretur.
praecoij, ad id quod secundo proposueramus transeundum censui.

Spiritus sanctus, qui patris & filij amor est & connexio, est etiam omnium membrorum electorum
Christi nexus, & ad ipsum pertinet societas, qua efficiuntur vni corpus vnici filij Dei, qui illud inhabi-
tando viuificat, virtutum profectibus reformat, & aucta quotidie numerosa credentium sobole, nysis
cis renouat incrementis Quemadmodum enim in humano corpore Spiritus est, qui continet & vnit;
etiam si diuersa fuerint membra, hunc ad modum Spiritus sanctus est, qui viuificat omnia, vnit & con-
iungit omnes, atq; per eum vnum corpus efficiuntur. Tolle a corpore animam, & quid erit corpus? Vtq;
cadauer foetidissimum, vas horrendum, & instrumentum inutile; Tolle spiritum sanctum ab homine, &
videbis creaturam deformem, iumentis insipientibus similem; Nam qui Spiritus sancto caret, inutilis ad
merendum efficitur, sibipsum inimicus, Deo auersus, affectione pollutus, cogitatione dissipatus, dissolu-
tus in opere, incoeposus in sermone, virtute priuatus, dubietate plenus, fluctuationibus anxius, obte-
nebratus corde, & a congregatione vere viuentium alienus. Sane quemadmodum absq; anima non ve-
getatur, aut mouetur corpus, corporiq; membra inutilia redduntur, a que sine Spiritus sancti praesentia
nullus mortalium in ecclesiae corpore valet Spirituali vita subsistere, nec gratia vegetari, neq; ad
meritum aeternae remunerationis, proficere. I. est qui in ecclesia singula regit membra, atq; opprituram
diuidit ministeria, quae quia dona sunt, non debita, non pro postulantiu votis aut arbitrio praesumen-
tium tribuuntur, sed ex ipsius largiflua, placidaq; benignitate, ne quis de se inaniter gloriatur, &
supra se elatus quod accepit amittat, ac tanquam membrum putridum & corruptibile in sui perniciem

præcidatur à corpore. Magnū profecto erat mysterium, & dignissimum omni veneratione spectaculum, inueniri videlicet in ecclesiæ corpore primæua illa mēbra tot in officijs diuersa, tam sedule, tamq̃ anxie sibi inuicē ministrare, tantaq̃ se diligere charitate. Nihil profusum in eorum erat conuersione in cōpositum, nihil reprehensibile, nihilq̃ inordinatum; Lugebant sicut propria, ita populorū facinoras; Exhortabantur pigros ad pugnā, & desides ad virtutum studia prouocabant; Colligebāt vagos, nudos vestiebant, alebant pauperes, & necessitatibus egenorū de Ecclesiæ facultatibus velut Christi dispensatores strenui fideliter ministrabāt. atq̃ saluti animarū flagrantissime incumbabant, studentes Christo reddere, quos diabolus fraudulentè abstulerat. Ceterū Spiritus sanctus velut eruditissimus pater familias singulis ecclesiæ mēbris imperitur dona, ministeria diuidit; ne schisma fiat in corpore quosdā ex membris instituit pastores atq̃ rectores ad componendū credentium mores, & dirigendū eorum gressus in disciplinam virtutum; Ipse tamen dominus Iesus per seipsum ipse in pastoribus ouium suarū semper principatum gerit. Nonnullos vero Spiritus inferioribus cooptat ministerijs, vt ambulent in simplicitate, assistant laborantibus, & maioribus obtemperent. Nam quem ad modum in corporibus mēbra nequāq̃ à se dissident, sed cuncta corpus vnū ex diuersis sunt composita, nec idem omnium est officium ac vsus, ad mutuā necessitatū beneuolentiam, neq̃ oculis graditur, sed ducit, quæ admodum nec pes cernit, sed vadit, nec lingua excipit voces, id enim ad auditum pertinet; sicut nec auditus loquitur, nam linguæ id est officii, nasus vero odoris est instrumentum, at gustatur cibum gustat, manus autem dandi & accipiendi officium peragit, mens vero cunctis hominibus dux est. Ita & in Ecclesia, tam ex ijs qui regunt, q̃ ex ijs qui reguntur vnū efficitur corpus Christi, dicente Apostolo; Vos autē estis corpus Christi, & membra de membro. quorum vnum imperat ac præfidet, aliud vero subest & dirigitur, nec amborū idem est officium, sed ambo vnum sunt in vnū Christum, ab eodē viuificata & conglutinata Spiritu, Qui singula membra sonat, in tentationibus præstolatus est, declarat in dubijs, humiliat in prosperis, protegit in aduersis, nullumq̃ despicit clamantē ad se, ac confidentē de se. Acclamationibus corda nostra adiuuat, quū sit paracletus, vt patienter & vitro omnia feramus, & nullo infortunio, neq̃ rerū difficultate exterre amur. Charismatibus mentes ditat, quū sit donum n, vt operosa manu per viam mandatorum ambulare possimus. Eisdem quoq̃ lauat & rigat, quū sors sit viuus, vt pietate secundi suaues fructus emitamus; Totum in super hominē purgat & immutat, quum sit ignis, vt in promouenda gloria domini ardens & inuictus perseueret; Dilectione nos vestit & ornat, quū sit charitas, vt à rerum perturbantium procella abstrahatur animus; Christoq̃ consociatus desiderij sui vinculis stringatur; Compunctionis unguento cordium duriciem emollit, quū sit vnctio, vt pulsantibus se & trahentibus vocationibus supernis toto affectu obedire festinet; sua tandē directione deus reducit, quū sit digitus, vt nec propriæ confidentiæ timore dilatatati præcipitemur, nec pusillanimitatis stimulis coartati succubamus; Vna est natura, opera septē, substantia vna, septiformis effectus, vnusq̃; Spiritus septiformiter se tribuit, quia quot morbi, tot medicina, accipiendo illū qui in se diuisus non est, nos ad diuersa mutamur, ac propterea multiplicatur in nobis, qui in se vnus est, & semper idē. Mutantur creaturæ, sed non ipse operator Deus. Etenim cessat eadē operari; Mouet, dum consulit; Docet & illustrat, quum intellectum, scienciam, & sapientiam tribuit; Retinet, quū timorem sanctum immittit; Testimonium perhibet Spiritui nostro, quū nos de aliqua re certos facit; Postulat pro nobis, dum veræ orationis Spiritū infundit & mouet; Gemit, dum ad luctum congruentē excitat; Consolatur, dum sua dulcedine omnem asperitatem temperat, & pacē etiam in medio vmbra mortis tribuit; Trahit, dum ad fidem & dilectionem suæ eruditionis

ae sapientiae efficacia, deducit quum igitur Spiritus Sanctus tantas res in nobis efficiat, etiã de hoc est
gnoſcendum eſt, quae ſit via ad hæc dona conſequenda, vt eum Spiritum accipiamus, per quẽ ſanctifi-
cemur & ſaluemur. Sententia memoratu digna eſt Patres, quod Deum orando à ſe Sp̃m̃ ſanctum
impetrari vult, & ijs dar, qui ſupplicibus precibus illũ à patre expetunt. Ad preces vero pro Sp̃i ſan-
cto dig̃ ne effundendas, vnio in nobis non prætermittenda eſt, quae timore pariter & amore apte pero-
ficatur. Nam Sp̃i ſancto, qui nexus eſt mēbrorum eccleſiae, iuxta cum diabolo qui diuifionis eſt origo,
locus eſſe non poteſt. Nunq̃ enim tanta eſſet ſpiritualis fecunditas in corpore eccleſiae, nunq̃ tanta
efflueret gratia à capite, & per Spiritũ tranſfunderetur in membris, ſi vnitas hæc non ſeruaretur
charitatis. Hoc nēpe eſt quod Prophet̃a contemplatus ait; Ecce quã bonũ, & quã iucundũ habitũ
re fratres in vnũ, ſicut vnguentum in capite, quod deſcendit in barbã, barbã Aaron. Merito rem-
bonã & iucundã aſſerit fratres habitare in vnũ, volens cõmendare vnitatem Spiritus in vinculo
pacis, per quã vtiq̃ ſpiritualis vnctio capitis deſcendit in barbã corporis congregati in Spiritu, emao
natq̃; vſq̃ ad orã veſtimenti, inſinuans, nullum mēbrum eſſe corporis vel minimum, aut extremum,
quod huius ſanctę ſit vnctiois expertũ. Omni profectõ hæc vnio eſt cõmendatione digniſſima, quae
mēbra conglutinat corpori, corpus capiti; caput Deo, id nimirũ per agente mediatore Dei & hominũ
num Chriſto Ieſu, qui ait patri; Pater volo vt vbi ego ſum, & ipſi ſint mecũ, & videant claritatẽ
quã dediſti mihi. Tu pater in me, & ego in illis, vt ſimũ conſumati in vnũ. Hoc autem vnũ non ſit
per corpus in corpore, ſed per Spiritũ corpus vegetantem atq̃ regeneratũ. Nam Spiritus eſt qui viuifi-
cat mēbra in corpore, & corpus ornatur in mēbris, necnon mēbra exercet in corpore ad gloriam Dei,
decorẽ capiti, vtilitatemq̃; membrorũ in ſe vnitatem ſeruantium donec totũ corpus colligatur ad ca-
put. Cæteriũ congregatio quaeq̃ fidelium, eõ in tentationibus robuſtius pugnat, atq̃ glorioſius vincit,
quod timoris & amoris vinculis artius alligatur. Quae modo dũ corpus nervis coheret, currit, viuunt,
ſtat, & cõpaſtum eſt, adeo vt ſi nervus incidere, vnũ ſam corporis armoniã diſſolueris; iudẽ anis
me velut quibusdã nervis per timorem pariter & amorem ſibi conſtant & cõpunguntur. Hæ ſunt
duae cordis alg, quibus cor noſtrũ vnitur, dilatatur, atq̃ contrahitur; dilatatur amore, timore vero con-
trahitur. Iuxta naturã corporũ nihil eſt compaſtius, & vnitiũ corde animantis, quod velut ex filiis in
ſe replicatis conglomeratũ eſt. Nec vllum eſt animal, quod non habeat unicũ cor. Hinc ad unitatem
Apoſtolorũ inſinuandã, legitur; Quod erat illis cor vnũ & anima vna. Verum quã multi ſunt ho-
mines qui habent diuerſa corda, quã multi qui habent diuulſa, & diſtracta corda? Qui enim diſſis-
ac rebus externis pietatẽ ſimulant, quum intus ſint longe alij, non habent unicũ cor, quos non imme-
rito Prophet̃a in corde & corde locutus fuiſſe aſſerit. Qui diſtrahuntur curis huius mundi, ſollicitõ
de diuitijs, de voluptatibus, de dignitate, non habent unicũ cor, ſed quae de coniugata dicit Paulus,
diuifi ſunt ac diſfluunt corde. Oculogulo vero timori dñi, per quod peccator redit ad cor, hĩ colligens
ſe in vnũ. Natura enim metu contrahitur animal, & timore dñi expelluntur gaudia carnis, ut ſue-
cedat gaudiũ Spiritus. Huius vero gaudiũ cor noſtrũ capax eſſe non poterit, niſi fiat vnũ à multitudine
dine dogmatũ, à varietate cupiditatũ, à contentionibus ac diſſidijs, à diſtractiõne curarũ mundanorũ
in vnũ redactũ, & in ſimplicitatẽ Spiritus conglutinatum. Sed dõ r̃ amarum lacrimis dignũ; Nam
omnia diuidit & incendit cupiditas tyrannis, flãma illa nihil non vorans & diuidens. Terrore exo-
tinxiſſimus amoris, & timore poſſihabito corpus Chriſti velut mortuũ fecimus. Nomina fratrum habe-
mus, opera autẽ hoſtium. Deſlebat olim amaro aĩo Hieremias Iſraelitiçi populi captiuitatẽ, & Hiero-
ſolymę deuſtationẽ ac ſolitudinẽ, ſed longe uberioribus amarioribusq̃ lacrimis deſtita uenit à no-
bis Chriſtiani populi captiuitas, omnĩ ſiãtã corruptio, & eccleſia proſtrata, de ſp̃. t̃ic & ſolitude.

Et ad. m. q; lamentatione dicere possumus; Quo sedet sola ciuitas, plenus populo? Vere sola, vere solas
quia cuius filij sicut nouellæ erant oliuaru in circuitu mensæ dñi, & cuius numerosa credentiu so
boles à mari vsq; ad mare, & à flumine vsq; ad terminos orbis terrarū extendebatur, iam nunc or
bata liberis, & in angulo reclusa orbis, de spectā, inærens & sola cōspicitur. Impugnata ab hostibus,
conculcata à filijs, spreta à domesticis, derelicta ab amicis, obliuā à senioribus, neglecta à familiari
bus, deserta à custodibus, & ab extraneis derisa & in canticū versa. Plena tamen p̄culo. Plena qui
dem populo, sed inani, vallata domesticis, sed vagantibus, circumdata ministris, sed sterentibus, au
tēa diuicijs, sed spoliata virtutibus, gloriosa speculatoribus, sed parū vigilantibus, ornata cæremo
nijs, sed pietate vacuis, ditata opibus, sed non illis suffragata, septa prohibitionibus, sed illaqueatio
ne refertis; plena ordinationibus, sed obseruatione carētibus. Vbi primæ illa cordiu & animorum
vnitas? vbi illi cōmunis victus fraternitas? vbi illa die noctūq; in diuinis laudibus occupatio? vbi il
la sacrarū lectio nūm desiderata frequentia? vbi illa orationū inuicta assiduitas? vbi mutua illæ ex
hortationes quibus sese antiqui patres accēdebant? Horū virtutes & opera memorijs tenaciter com
mendare oportet Patres, quatenus testimonio ipso Christianæ religionis clarescat veritas & vnuer
salis Ecclesiæ mēbra vestra cura & sollicitudine vnita, ab irruentibus calamitatibus possint esse se
cura. In Apostolis quidē & antiquis Patribus veluti in nobilioribus mēbris mystici corporis dñi, &
lucidioribus stellis ecclesiæ debetis vitæ vestrę exēplum capere, & spiritu sancto receptaculū parare,
venientē suscipere, inruentem tenere, quia sine ipso nihil, & cū ipso vocationis vestra oris facile
adimplebitis. quis enim valet per seipsum persequere debitū pastoralis officij, nisi per spiritū hunc sit
roboratus atq; directus? Nēpe quum negociū vestrum humeris etiā angeicis formidabile censeatur
iaculare vos oportet vestros cogitatus in dño, & de eius misericordia concepta fiducia, orationis in
censu, & cōpassionis thymiamate, pro Ecclesię reformatione & expiatione delinquentiu, in ge sacri
ficiū spiritūaliū odoramentorum altissimo offerte, vt reddatis vltiscentē se iudicem vestra interuē
tione placatur. Oēs curas & cogitationes vestras in hoc conferte, vt que in Rep Christiana cellap
sa & euerfa sunt, restituantur, vel que adhuc firma sunt, que sane quā pauca sint, perspicuū est,
conseruentur. Videte q̄ multa, q̄ magna, q̄ graua, q̄ difficilia ea sint, que p̄ doctrinā ad eaq; toti
Ecclesiæ exitiū minantur. In hac itaq; sacrosancta Synodo memētote vos ad Ecclesiæ reformationē,
custodiā, & pacem congregatos esse. Studete igitur qui propter cōmunem vtilitatem in vnū conueni
stis, de rebus necessarijs semper habere sermonē, de Ecclesiæ conculcatione, protritione & de spectio
ne, de grauissima morū corruptione & vitiorum voragine, de virtutū ornamentis & meritis, quibus
reformerentur mores, & pessimæ aboleantur consuetudines. Sicq; velut iactō & dificy fundamentū, ne
adificij peragendorum ruat, facilius Ecclesiæ calamitatibus occurretis. Puci estis num ero, sed cono
gregati estis primi p̄sidio, adeo vt è vestra sollicitudine & prouidentia, tota reparationis spes p̄
dere censeatur. quibus quē admodum adscribetur diu su spiratæ corona reformationis, ita e regione
cauete, ne pereuntiu de vestris manibus requiratur sanguis, si tñ in gruentium malerū lues vestra de
fida increuerit. Deslete obsecro Patres, iterū dico deslete Ecclesię calamitates, pulsate assidue, & cō
cupisite affectuose spū sancti assistentiā, nihilq; in vobis tanto hospite resideat indignū, quo offens
sus inde auertatur. Non tñ poterit non adesse, si vigilanter, si ardentē, si concorditer cōueneritis.
It exaudiet & diriget vos, ac in laby vestris gratiā suam diffundet, vt nō tam vos, q̄ ipse loquatur
in vobis. Sicq; sacrarū scripturarum eritis imbui scientia, fidei gratia perfusi, charitatis debriati
dulcedine, promissionūq; Christi allesti magnitudine, efficiemini contēptores mundi, testes fidei,
p̄p̄cones veritatis, atq; premiorū adeptione cœlestium in super abiles bellatores.